

К О Н Ц Е П Ц И Я

на Образователна програма „Съдебната власт - информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури” сред ученици с цел превенция и повишаване на тяхната информираност за структурата, функциите и значението на съдебната власт в Република България

Основни цели на пилотната образователна програма:

- Обогаляване познанията на учениците относно статута, структурата и функциите на съдебната власт в Република България
- Формиране на правна грамотност и култура
- Превенция на детското насилие
- Повишаване степента на спазване на законите
- Постигане на разбираемо и отворено към обществото правосъдие
- Повишаване на доверието в съдебната власт
- Реализиране на един от елементите на гражданското образование на практика.

Обхват на пилотната образователна програма:

Образователната програма сред ученици с цел превенция и повишаване на тяхната информираност за структурата, функциите и значението на съдебната власт в България ще се проведе в рамките на учебната програма по „Етика и право” за X клас през втория учебен срок, както и в „Часа на класа” за учениците от гимназиалния курс – VIII-XI клас.

Програмата ще се изпълнява през учебната 2015/2016 година, в предварително определени от Министерство на образованието и науката училища. Окръжните, районните и административните съдилища, в градовете, където има такива е препоръчително да изберат различни училища-партньори, като работят в тясно сътрудничество с прокурорите от съответните окръжни и районни прокуратури. В градовете само с районни съдилища и прокуратури програмата следва да се реализира съвместно в поне едно училище-партньор.

Срок на провеждане:

Образователната програма за структурата, функциите и значението на съдебната власт в България ще се проведе през учебната 2015/2016г. – по предварително определен график по места.

Целева група:

Ученици от гимназиалния курс: VIII- XII клас, съгласно подписаното Споразумение за сътрудничество между Висшия съдебен съвет и Министерство на образованието и науката.

Лектори и наставници на образователната програма – определени на доброволен принцип:

- Съдии, прокурори и следователи от окръжните съдилища и прокуратури, районните съдилища и прокуратури и административните съдилища.
- Съдебни служители, включително експерти по връзки с обществеността от органите на съдебната власт
- Членове на ВСС

Партньорски институции:

- Министерството на образованието и науката (МОН)
- Регионалните инспекторати по образованието
- Централни и регионални медии

Описание на образователната програма:

Образователна програма „Съдебната власт - информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури” ще се осъществи под формата на лекционен курс в рамките на учебната програма през втория учебен срок по „Етика и право” за X клас и в „Часа на класа” за учениците от гимназиалния курс VIII-XII клас, както и чрез посещения в окръжните съдилища/прокуратури, последвани от разяснения и дискусии, провеждане на симулативни процеси и викторини.

За целта ще бъдат определени **наставници – магистрати/служители**, представители на съответните органите на съдебната власт по места, където се реализира Програмата. Наставниците ще осигуряват разпределянето на темите между заявилите желание лектори, ще осъществяват координация между избраното училище и лекторите, ще организират посещенията на съдебните палати, ще съдействат при подготовката на симулативните процеси и викторините. Те ще са лицата за връзка с ВСС с готовност да информират за хода на изпълнение на образователната програма на всеки един етап. В края на програмата наставниците ще изготвят и предоставят на ВСС аналитичен

доклад за начина, по който тя е протекла със съответните препоръки и предложения как тя би могла да се развие в бъдеще.

Образователната програма ще се реализира под формата на лекционен курс, интерактивни уроци, подготовка и провеждане на симулативни процеси и викторини. Всяка една от темите ще се представя от определен **лектор**, изявил желание за това. Лекторите ще участват доброволно и безвъзмездно в програмата.

Програмата не поставя рамки и представя възможност за проява на творчески подход при структуриране и презентирание на темите от всеки орган на съдебната власт, както и от всеки лектор.

Отделно в извън учебно време ще бъдат организирани няколко посещения на съд /прокуратура и участие на учениците в симулативен процес по действителен казус. Най-подходящо е това да е наказателно дело по интересни за учениците текстове от закона (напр. за разпространение на наркотици), за да може участниците в програмата да участват като страни в процеса .

Примерни теми и мероприятия в рамките на пилотната образователна програма:

Темите, начинът на поднасянето им, изборът на подходящ симулативен процес трябва да бъдат съобразени с възрастта на учениците, които ще се включат в пилотната образователна програма. Предложените **примерни теми** са:

1. Разделение на властите според Конституцията на Република България. Функции на съдебната власт. Структура на съдебната система. Висш съдебен съвет.
2. Представяне на професиите съдия, прокурор, следовател и запознаване със статута на магистратите.
3. Как може да защитим правата си чрез съдебните институции. Видове съдебни услуги. Достъп до правосъдие. Как да се предпазим да не станем жертва на престъпления? Детско правосъдие. Непълнолетните лица и правосъдието – жертви и извършители на престъпление.
4. Превенция срещу употреба на наркотични вещества. Престъпления, извършвани от наркозависими лица.
5. Домашното насилие над малолетни и непълнолетни и мерките за защита на правата на жертвите.
6. Трафик на хора.
7. Децата и компютърните/кибер престъпленията.
8. Съдебни процедури с участие на деца и правата на децата в тези процедури, органи, които могат да им предложат подкрепа и защита.

9. Възпитателни мерки за деца при противообществени прояви, начини и места за прилагането им .
10. Хулигански прояви на непълнолетни лица и последици. Детското насилие.
11. Обобщаване на наученото в рамките на Образователната програма и проверка на получените знания чрез организиране на викторина и симулативен процес.

Окончателният график на темите на лекциите и дискусиите ще бъде съгласуван с Министерството на образованието. Те ще бъдат еднакви за всички училища, в които ще се проведе пилотната образователна програма, съобразно възрастта на учениците.

Методика на провеждането на пилотната програма:

1. Одобряване на концепцията за провеждане на програмата Образователна програма „Съдебната власт - информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури” – срок до 31 юли 2015 г.
2. Осъществяване на среща с ръководството на Министерството на образованието и науката – началото на учебната година 2015/2016г.
  - Договаряне на партньорството
  - Определяне на конкретните училища, в които ще се проведе Програмата.
  - Съгласуване на конкретните теми, включени в Образователната програма.
3. Определяне на съдии, прокурори, следователи и съдебни служители от органите на съдебната власт, които ще участват като лектори и наставници в програмата – срок до 15 септември 2015г.
4. Организиране на информационна кампания за стартирането на програмата чрез централните и местните медии – срок до 30 септември 2015г.
5. Провеждане на програмата през учебната 2015/2016г.
6. Анализ на проведената образователна програма – срок до 15.07. 2016 г.

Очаквани резултати от провеждането на пилотната образователна програма сред учениците:

- Надграждане на Пилотната образователна програма „Съдебната власт - информиран избор и гражданско доверие. Отворени съдилища и прокуратури”, проведена в 28 областни градове през учебната 2014/2015г.
- Повишаване правната култура на учениците

- Създаване на устойчив нов, проактивен подход на представителите на съдебната власт за повишаване доверието на местната общественост
- Подобряване на публичния образ на съдебната власт в България
- Реализиране на един от елементите на гражданското образование на практика

Утвърждаване на програма за правно образование:

След оценка на проведената Пилотна образователна програма, тя следва да се разшири и да обхване по-голям брой училища и ученици, както от гимназиалния, така и от прогимназиалния курс на обучение. В бъдеще програмата може да се пренасочи и към други възрастови групи – например ученици от началния курс като съдържателно се преработи, за да е подходяща за възрастта им.

Крайната цел, която програмата си поставя е официалното ѝ въвеждане от Министерството на образованието и науката като факултативен/свободно избираем предмет или като тема от учебното съдържание на „Часа на класа” в учебните планове на българското училище.